

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Biblioteka Wydziału Radia i Telewizji w latach 1978-2017

Author: Ewa Strzelec

Citation style: Strzelec Ewa. (2018). Biblioteka Wydziału Radia i Telewizji w latach 1978-2017. W: M. Kycler, D. Pawelec, B. Warząchowska (red.), "Biblioteki specjalistyczne Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach" (S. 234-242). Katowice : Oficyna Wydawnicza Waclaw Walasek

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Ewa Strzelec

Biblioteka Wydziału Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Biblioteka Wydziału Radia i Telewizji w latach 1978–2017

Wprowadzenie

Historia biblioteki ściśle związana jest z historią Wydziału Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego, który został utworzony w 1978 roku *Zarządzeniem nr 22 Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki*¹. W 2001 roku Uchwałą Senatu Uniwersytetu Śląskiego Wydział otrzymał imię Krzysztofa Kieślowskiego².

Wydział prowadzi kształcenie w szczególności w zakresie sztuki i dyscyplin artystycznych. Na strukturę Wydziału składają się trzy zakłady, w których prowadzona jest działalność dydaktyczna związana z prowadzonymi kierunkami oraz działalność artystyczna i naukowa. Są to:

- Zakład Reżyserii Telewizyjno-Filmowej,
- Zakład Zarządzania Mediami i Organizacji Produkcji Filmowej i Telewizyjnej,
- Zakład Realizacji Obrazu Telewizyjno-Filmowego.

W strukturze Wydziału nie ma wyodrębnionych instytutów ani katedr. Ponadto w Wydziale znajdują się: atelier, specjalistyczne pracownie – fotografii wielkoformatowej, montażu, technik multimedialnych, fotografii, komputerowa – oraz biblioteka i archiwum³.

Jest to mały Wydział w porównaniu z innymi jednostkami Uniwersytetu Śląskiego, dzięki czemu panuje tu kameralna atmosfera. Wyjątkowy klimat Wydziału czynią zarówno wykładow-

¹ *Zarządzenie nr 22 Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki w sprawie zmian w strukturze organizacyjnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Utworzenie Wydziału Radia i Telewizji.* W: *Wyrósł z dobrego drzewa... Uniwersytet Śląski 1968–1998. Fakty, dokumenty, relacje.* [Red. nauk. A. BARCIAK]. Katowice 1998, s. 350.

² *Uchwała Senatu Uniwersytetu Śląskiego z dnia 5 grudnia 2000 r. o nadaniu Wydziałowi Radia i Telewizji imienia Krzysztofa Kieślowskiego oraz o zmianie Statutu Uniwersytetu Śląskiego.*

³ Wydział Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego Uniwersytetu Śląskiego. O Wydziale. Historia. <http://www.writv.us.edu.pl/pl/o-wydziale/historia> [dostęp: 15.06.2017].

cy, z których większa część to ludzie tworzący polskie kino oraz byłą i obecną rzeczywistość filmową naszego kraju, m.in. Krzysztof Kieślowski, Jerzy Stuhr, Krzysztof Zanussi, Jerzy Łukasiewicz oraz studenci, którzy szlifują tu swój artystyczny talent i pozyskują fachową wiedzę. Wielu z tych, którzy tu zdobywali swoje pierwsze doświadczenia z kamerą, powróciło po latach by nauczać i przekazywać swoją praktyczną wiedzę przyszłym młodym filmowcom, fotografikom, dźwiękowcom. Wśród nich są m.in. Krzysztof Lang, Michał Rosa, Maciej Pieprzyca, Magdalena Piekorz, Marcin Wrona.

Wydział od początku swojego istnienia zajmuje budynki na terenie Międzynarodowych Targów Katowickich. W momencie powstawania Wydziału była to bardzo nowoczesna zabudowa, która z upływem lat, z rozwojem technologii utraciła niestety swoją użyteczność. Chcąc zapewnić studentom najlepsze warunki do studiowania władze wydziału zdecydowały o budowie nowej siedziby w zupełnie innym miejscu na terenie Katowic. W roku 2018 studenci będą zdobywać swoją wiedzę już nowoczesnym kompleksie architektonicznym.

Organizacja Biblioteki

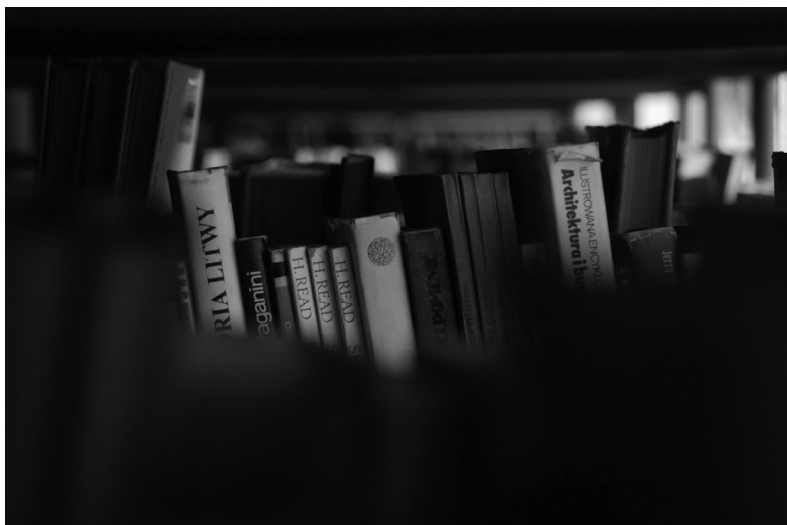
Biblioteka specjalistyczna Wydziału Radia i Telewizji to jedna z jednostek wchodzących w skład funkcjonującego na Uniwersytecie Śląskim systemu biblioteczno-informacyjnego⁴. Biblioteka początkowo zajmowała zupełnie inne pomieszczenia, jednak w 2001 roku została przeniesiona do innej części budynku Wydziału, gdzie znajduje się do chwili obecnej. Podstawą funkcjonowania biblioteki są *Zasady korzystania z zasobów Biblioteki Wydziału Radia i Telewizji*⁵ obowiązujące łącznie z *Regulaminem udostępniania zbiorów w systemie biblioteczno-informacyjnym Uniwersytetu Śląskiego z dnia 26 czerwca 2007 roku*⁶. Biblioteka składa się z ogólnodostępnej czytelni, która jest jednocześnie wypożyczalnią, magazynu oraz pomieszczenia pracy bibliotekarza. Gromadzone w bibliotece zbiory: książki, czasopisma, albumy, filmy są ściśle powiązane z kierunkami kształcenia Wydziału – Reżyserią, Realizacją Obrazu Filmowego, Telewizyjnego i Fotografiją, Organizacją Produkcji Filmowej i Telewizyjnej, czyli wszystkim tym, co dotyczy filmu, kina, fotografii, mediów, malarstwa oraz sztuki użytkowej.

⁴ Wydział Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego Uniwersytetu Śląskiego. O Wydziale. Biblioteka. Zbiory i udostępnianie. <http://www.writv.us.edu.pl/pl/o-wydziale/biblioteka#zbiory-i-udost%C4%99pnianie> [dostęp: 15.06.2017].

⁵ *Zasady korzystania z zasobów Biblioteki Wydziału Radia i Telewizji*. Katowice 2009 (mps). Dokument podpisany przez dziekana Wydziału Radia i Telewizji oraz kierownika biblioteki.

⁶ *Regulamin organizacyjny systemu biblioteczno-informacyjnego Uniwersytetu Śląskiego [z dnia 29 maja 2007 r.]*. <http://bip.us.edu.pl/sites/bip.us.edu.pl/files/prawo/uchw20076501.pdf> [dostęp: 15.06.2017].

Otwierając drzwi biblioteki niczym w filmie przenosimy się w czasie do późnych lat siedemdziesiątych XX wieku. Czytelnia-wypożyczalnia to kameralne miejsce, które kilkakrotnie w czasie swojego istnienia wykorzystywane było jako plan zdjęciowy etiud szkolnych, czy też jako tło amatorskich wywiadów przeprowadzanych przez „przyszłych reporterów”. Dopiero rozglądając się dokładniej można zauważyć, że i tu dotarła współczesność. Świadczą o tym daty widniejące na okładkach bieżących czasopism wyeksponowanych na specjalnych półkach, stojące pomiędzy książkowymi regałami stanowisko komputerowe przeznaczone do pracy dla czytelników, wyposażone m.in. w słuchawki tak, aby móc oglądać filmy czy też słuchać muzyki nie przeszkadzając innym, oraz profesjonalny skaner, z którego studenci bardzo często korzystają przygotowując się na zajęcia np. z fotografii.

Ilustr. 1. Czytelnia Biblioteki Wydziału Radia i Telewizji. Fot. Łukasz Baka

W czytelni zorganizowano osiem miejsc przy stolikach, gdzie czytelnicy mogą pracować samodzielnie oraz cztery fotele umieszczone pomiędzy regałami tak, aby swobodnie można było przeglądać książki bezpośrednio wyciągane z półki. Jest również kącik prasowy urządzony w klasycznym peerelowskim stylu z charakterystyczną dla tamtych czasów stojącą lampą z gazetnikiem oraz wygodnym fotelem. Ogólnodostępny księgozbiór czytelniiany liczy ponad 1 700 woluminów⁷

⁷ Sprawozdanie z działalności Biblioteki Wydziału Radia i Telewizji za rok 2014.

i jest podzielony na pięć działów: sztukę, malarstwo, fotografię, film oraz słowniki-leksykony. W obrębie działów książki ułożone są według sygnatur, a każdy dział identyfikowany jest innym kolorem paska, który umieszczony jest na grzbiecie każdej książki. Nowoczesne stanowisko bibliotekarza, wyposażone w komputer i czytniki, ukryte jest za długą, wysoką ladą, znad której doładnie widać czy któryś z czytelników potrzebuje pomocy przy wyszukiwaniu zbiorów.

W pomieszczeniu przeznaczonym dla bibliotekarza oprócz podstawowych narzędzi pracy znajdują się również regały z bogatym zbiorem filmów na płytach DVD, które bardzo często wypożyczają nie tylko pracownicy i studenci naszego wydziału, ale również studenci z innych wydziałów i kierunków.

Magazyn to miejsce dostępne tylko dla bibliotekarza. To dwa pomieszczenia wyposażone w liczne regały, na których znajdują się książki ułożone numerycznie według sygnatur oraz archiwalne roczniki czasopism.

Pracownicy

Personel biblioteki od początku liczył nie więcej niż dwie osoby. Bibliotekarze, którzy jako pierwsi zaczęli zmagać się z trudnym procesem tworzenia biblioteki to Krystyna Unger oraz Anna Lecka-Köhnel. W roku 1980 pieczę kierowniczą nad biblioteką przejęła Alicja Wojtylak, mając do pomocy bibliotekarza Dorotę Gawlik. W roku 1996 funkcję kierowniczą objęła Anna Grudzińska-Szapert, a jej współpracownikami byli Andrzej Kozak, a następnie Anna Gajoch. Ponowna zmiana personelu nastąpiła 2009 roku, kierownikiem została Ewa Strzelec, a jej współpracownikiem Bernadeta Rymarzewska. Od 2013 roku biblioteka prowadzona jest przez Ewę Strzelec, będącą jednocześnie kierownikiem i bibliotekarzem.

Zbiory

Biblioteka to nie tylko miejsce, ale przede wszystkim zbiory. Księgozbiór gromadzony w bibliotece odpowiada profilowi Wydziału. Na zbiory składają się książki, skrypty, czasopisma, multimedia oraz tzw. egzemplarze okazowe. Na dzień 31 grudnia 2016 roku biblioteka zgromadziła 11 264 książek, 2 520 skryptów oraz 1 544 jednostek multimedialnych. Gromadzenie odbywa się poprzez zakup oraz dary, które wpływają zarówno od instytucji jak i osób prywatnych, w tym studentów i wykładowców.

Zakup pozycji książkowych polskich i zagranicznych oraz multimedialnych opiera się głównie na współpracy z kadrą naukową Wydziału. Istotnym elementem w dokonywaniu zakupu są również sugestie płynące ze strony studentów.

Dary wpływające do biblioteki to w większości publikacje wyjątkowe i trudno dostępne na rynku księgarskim, a ich wpływ to przede wszystkim rezultat podjętej współpracy bibliote-

ki z różnymi instytucjami promującymi działalność filmową i medialną np. Studium Filmowym TOR, Studium Munka, Polskim Instytutem Sztuki Filmowej, Stowarzyszeniem Nowe Horyzonty.

Tabela 1. Dokumenty opracowane przez BWRiTV w systemie PROLIB latach 2001–2016

Rok	Liczba sporządzonych lub zmodyfikowanych opisów bibliograficznych	Liczba opracowanych i dostępnych przez OPAC egzemplarzy
2001–2008	2 021	2 120
2009	1 325	3 618
2010	1 732	6 557
2011	2 295	8 355
2012	2 493	9 277
2013	2 547	9 406
2014	2 670	12 009
2015	2 709	12 208
2016	2 709	12 380

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych BWRiTV.

Ilustr. 2. Magazyn Biblioteki Wydziału Radia i Telewizji. Fot. Łukasz Baka

W roku 2001 rozpoczęła się komputeryzacja biblioteki, niełatwa ze względu na bardzo trudne warunki lokalowo-techniczne. Jednak dzięki ogromnemu zaangażowaniu ówczesnego personelu: Anny Grudzińskiej-Szapert oraz Anny Gajoch, udało się je częściowo przezwyciężyć, w wyniku czego liczba zbiorów biblioteki Wydziału Radia i Telewizji dostępna w katalogu OPAC WWW systematycznie rosła. W październiku 2009 roku katalog tradycyjny został zamknięty. Księgozbiór bieżący oraz archiwalny wprowadzany był już tylko do katalogu elektronicznego.

Książki gromadzone w bibliotece to głównie pozycje o tematyce związanej z mediami, telewizją, sztuką, malarstwem, fotografią – zarówno od strony technicznej jak i artystycznej, kinem, jego historią oraz wszystkim, co się z nim wiąże. Nie brakuje też dokumentów dotyczących zarządzania, ekonomii, psychologii, socjologii oraz geografii. Większość skryptów, które znajdują się w bibliotece opisują od strony technicznej to, co związane jest z fotografią i tworzeniem filmu. Zgromadzone książki są nie tylko w języku polskim, ale również angielskim, niemieckim, rosyjskim czy czeskim.

Czasopisma, które znajdują się w bibliotece, to bogaty archiwalny oraz bieżący zbiór takich tytułów jak „Film”, „Kino”, „Kwartalnik Filmowy”, „Press”, „Fotografia”, „Literatura na Świecie”, „Dialog”, „Ekran”, „Film na Świecie”. Przykładowo miesięcznik „Film” archiwizowany jest w bibliotece z małymi przerwami od roku 1946.

Zbiory specjalne to niewielki zbiór katalogów: kolekcji muzealnych, wystaw malarskich, fotograficznych, broszur festiwalowych i planów miast.

Egzemplarze okazowe są szczególnymi pozycjami w zbiorach biblioteki. To w większości scenariusze filmowe w formie maszynopisów. Niektóre z nich podpisane są przez Wielkich naszego kina, np. scenariusz do filmu *Życie, jako śmiertelna choroba przenoszona drogą płciową* parafowany ręką mistrza Krzysztofa Zanussiego.

Tabela 2. Rozwój ilościowy Filmoteki z podziałem na poszczególne nośniki w latach 2002–2016

Rok	Kaseta VHS	Płyta DVD	Płyta Blu-ray
2002	41	–	–
2003	4	–	–
2004	6	25	–
2005	–	45	–
2006	–	18	–
2007	–	42	–
2008	–	38	–
2009	–	156	–
2010	–	291	–
2011	–	220	1
2012	–	217	–
2013	–	47	22
2014	–	81	36
2015	–	61	8
2016	–	119	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentacji BWRiTV.

Multimedia-Filmoteka to dynamicznie rozrastający się zbiór filmów fabularnych, dokumentalnych oraz spektakli teatralnych. Gromadzone na płytach DVD oraz Blu-ray filmy to często unikatowe, bardzo rzadkie i trudno dostępne pozycje, które cieszą się dużym zainteresowaniem czytelników biblioteki. Początek tego zbioru to dokonany w 2002 roku zakup kaset VHS. Jednak ten nośnik został szybko wyparty przez płytę DVD, trwalszą i zapewniającą lepszą jakość oglądanego filmu. Płyty często wypożyczane są na zajęcia praktyczne, prowadzone przez wykładowców w niewielkiej sali kinowej, znajdującej się w budynku Wydziału. Zbiory multimedialne to bogata kolekcja klasyki kina polskiego oraz amerykańskiego i europejskiego.

Udostępnianie zbiorów

Biblioteka otwarta jest dla czytelników 20 godzin w tygodniu. Pełnione są również dyżury w dwie soboty w miesiącu według harmonogramu po 4 godziny dziennie. Wszelkie informacje dotyczące działalności biblioteki, zmian w jej funkcjonowaniu aktualizowane są na bieżąco na stronie internetowej Wydziału w zakładce Biblioteka pod adresem: <http://www.writv.us.edu.pl/pl/o-wydziale/biblioteka>. Do 2014 roku biblioteka udostępniała zbiory w oparciu o tradycję kartotekę. Obecnie udostępnianie odbywa się przy wykorzystaniu modułu wypożyczalni w systemie PROLIB. Jest to nie tylko duże usprawnienie pracy bibliotekarza, ale większa wygoda czytelników w korzystaniu z biblioteki. Księgozbiór podręczny znajdujący się w czytelnicy to najczęściej pojedyncze egzemplarze poszukiwanych przez czytelników pozycji książkowych: albumów fotografii, malarstwa, podręczników czy też wydawnictw informacyjnych. Wolny dostęp do półek umożliwia czytelnikom swobodny i bezpośredni kontakt z książką. Wyszukiwanie pozycji usprawnia podział księgozbioru na poszczególne działy oraz kolorowe paski identyfikujące każdy z nich. Udostępnianie zbiorów na miejscu oraz na zewnątrz regulują szczegółowo *Zasady korzystania z zasobów Biblioteki Wydziału Radia i Telewizji*.

W czytelnicy-wypożyczalni znajduje się jedno stanowisko komputerowe dla czytelników z dostępem do Internetu. Jest ono wielofunkcyjne – umożliwia dostęp do baz naukowych Biblioteki UŚ oraz przeglądanie katalogu internetowego. Do wyszukiwania literatury przez użytkowników służy katalog komputerowy OPAC. Od 2001 roku umożliwia on elektroniczne zamawianie książek za pomocą OPAC WWW z dowolnego miejsca⁸. Ponadto dzięki temu, że komputer wyposażony jest w odtwarzacz DVD i słuchawki, istnieje możliwość odtwarzania filmów i słuchania muzyki bez narażania na uciążliwość innych osób przebywających w bibliotece. Profesjonalny skaner podpięty do komputera pozwala studentom m.in. na wykonywanie prac związanych z obróbką fotografii.

⁸ A. MAJCHEREK: *Rozwój systemu bibliotecznego PROLIB w bibliotekach Uniwersytetu Śląskiego*. W: *Biblioteka otwarta. Wczoraj i jutro Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego*. Red. M. KYCLER, D. PAWELEC. Katowice 2008, s. 53.

Z zasobów biblioteki mogą korzystać wszyscy studenci oraz pracownicy naukowcy i administracyjni Uniwersytetu Śląskiego, natomiast księgozbiór podręczny dostępny jest dla każdego czytelnika również tego, który nie jest związany z uczelnią.

Podsumowanie

Biblioteka Wydziału Radia i Telewizji to wyjątkowe miejsce, w pełni synchronizowane z działalnością i życiem Wydziału, które studenci oraz pracownicy naukowcy chętnie odwiedzają. Czytelnicy, a zwłaszcza studenci, doceniają i chwalać sobie otwartość pracowników biblioteki na ich filmowo-książkowe potrzeby, które są realizowane sprawnie i szybko. Czytelnia-wypożyczalnia przyciąga użytkowników swoją swobodną i przyjazną atmosferą, Wygodny fotel w „kąciku prasowym” sprzyja zarówno intensywnej pracy naukowej jak niespiesznemu przeglądaniu co ciekawszych albumów z działu fotografii, malarstwa lub najnowszych czasopism. Nagromadzona przez lata, niepowtarzalna, życzliwa aura tego miejsca zachęca do korzystania z niego nie tylko w celach naukowych, informacyjno-wyszukiwawczych, ale również do utrwalania tego wyjątkowego miejsca na taśmie filmowej lub fotografii, co zdarzało się już niejednokrotnie w historii biblioteki.

Bibliografia

- MAJCHEREK A.: *Rozwój systemu bibliotecznego PROLIB w bibliotekach Uniwersytetu Śląskiego*. W: *Biblioteka otwarta. Wczoraj i jutro Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego*. Red. M. KYCLER, D. PAWELEC. Katowice 2008, s. 53.
- Regulamin organizacyjny systemu biblieczno-informacyjnego Uniwersytetu Śląskiego [z dnia 29 maja 2007 r.]*. <http://bip.us.edu.pl/sites/bip.us.edu.pl/files/prawo/uchw20076501.pdf> [dostęp: 15.06.2017].
- Sprawozdanie z działalności Biblioteki Wydziału Radia i Telewizji za rok 2014*. Katowice 2015 (mps).
- Uchwała Senatu Uniwersytetu Śląskiego z dnia 5 grudnia 2000 r. o nadaniu Wydziałowi Radia i Telewizji imienia Krzysztofa Kieślowskiego oraz o zmianie Statutu Uniwersytetu Śląskiego*. <http://bip.us.edu.pl/sites/bip.us.edu.pl/files/uchw20001205.pdf> [dostęp: 15.06.2017].
- Wydział Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego Uniwersytetu Śląskiego. O Wydziale. Historia. <http://www.writv.us.edu.pl/pl/o-wydziale/historia> [dostęp: 15.06.2017].
- Wydział Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego Uniwersytetu Śląskiego. O Wydziale. Biblioteka. <http://www.writv.us.edu.pl/pl/o-wydziale/biblioteka> [dostęp: 15.06.2017].
- Zasady korzystania z zasobów Biblioteki Wydziału Radia i Telewizji*. Katowice 2009 (mps).
- Zarządzenie nr 22 Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki w sprawie zmian w strukturze organizacyjnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Utworzenie Wydziału Radia i Telewizji*. W: *Wyrósł z dobrego drzewa. Uniwersytet Śląski 1968–1998. Fakty, dokumenty, relacje*. [Red. nauk. A. BARCIAK]. Katowice 1998, s. 350.

Streszczenie

Praca zapoznaje z historią i organizacją funkcjonowania Biblioteki Wydziału Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Przedstawia opis oraz rozwój gromadzonych przez bibliotekę zbiorów wraz z podziałem na poszczególne typy dokumentów. Omawia komputeryzację biblioteki oraz jej wpływ na charakter gromadzonego księgozbioru, a także zasady udostępniania materiałów bibliotecznych oraz możliwości korzystania z zasobów biblioteki.

Słowa kluczowe:

Biblioteka Wydziału Radia i Telewizji, organizacja i zarządzeni zbiorami, system biblioteczno-informacyjny Biblioteki UŚ

